TIESAS RĪKOJUMS (otrā palāta)

2005. gada 1. decembrī *

Lieta C-447/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Landesgericht Innsbruck* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 30. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 27. oktobrī, tiesvedībā

Autohaus Ostermann GmbH

pret

VAV Versicherungs AG.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*] (referents), tiesneši R. Šintgens [*R. Schintgen*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Klučka [*J. Klučka*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts F. Ležē [*P. Léger*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

informējusi iesniedzējtiesu, ka Tiesa saskaņā ar Tiesas Reglamenta 104. panta 3. punkta otro daļu piedāvā par lūgumu lemt, izdodot motivētu rīkojumu,

uzaicinājusi Tiesas Statūtu 23. pantā minētās personas sniegt par to savus iespējamos apsvērumus,

uzklausījusi ģenerāladvokātu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 4. panta 6. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. maija Direktīvā 2000/26/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu lietošanas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, ar kuru tiek grozītas Padomes Direktīvas 73/239/EEK un 88/357/EEK (Ceturtā direktīva par mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanu) (OV L 181, 65. lpp.).

2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar prāvu starp *Autohaus Ostermann GmbH*, kas ir prasītāja pamata lietā (turpmāk tekstā — "prasītāja"), un *VAV Versicherungs AG*, kas ir atbildētāja pamata lietā (turpmāk tekstā — "atbildētāja"), par tiesāšanās izdevumiem procedūrā par ceļu satiksmes negadījuma seku noregulēšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 2000/26 astoņpadsmitajā apsvērumā ir noteikts šādi:

"Papildus tā nodrošināšanai, ka apdrošināšanas sabiedrībai ir pārstāvis valstī, kur cietusī persona dzīvo, ir lietderīgi garantēt cietušajai personai īpašas tiesības, lai prasība tiktu nokārtota nekavējoties. Tāpēc valsts tiesību aktos jāiekļauj efektīvi un sistemātiski finansiāli vai līdzvērtīgi administratīvi sodi, ja apdrošināšanas sabiedrība vai tās pārstāvis nav izpildījis savas saistības pieņemamā laikā piedāvāt kompensāciju, piemēram, rīkojumi, kas apvienoti ar administratīvi uzliktiem sodiem, regulāri ziņojumi uzraudzības iestādēm, pārbaudes uz vietas, publikācijas valsts oficiālajā vēstnesī un presē, sabiedrības darbības apturēšana (aizliegums uz noteiktu laiku noslēgt jaunus līgumus), tāda uzraudzības iestāžu īpaša pārstāvja iecelšana, kurš atbild par uzraudzību, vai sabiedrība darbojas saskaņā ar tiesību aktiem apdrošināšanas jomā, apdrošināšanas atļaujas atcelšanu, sankciju piemērošanu direktoriem un administrācijai. Tas neliedz piemērot citus pasākumus — īpaši atbilstīgi tiesību aktiem par uzraudzību —, kurus var uzskatīt par lietderīgiem.

Tomēr pastāv nosacījums, ka nevarētu būt nekādu strīdu par atbildību un ciestiem zaudējumiem un gūtiem ievainojumiem, lai pieņemamā laikā apdrošināšanas sabiedrība varētu veikt pamatoto piedāvājumu. Pamatotajam kompensācijas piedāvājumam vajadzētu būt rakstiskam un saturēt pamatojumu atbildības un ciesto zaudējumu novērtēšanai."

4 Direktīvas 2000/26 1. pantā ar nosaukumu "Darbības joma" ir noteikts:

"1. Šīs direktīvas mērķis ir noteikt īpašus noteikumus, kas piemērojami cietušajām personām, kurām ir tiesības uz kompensāciju par jebkuriem zaudējumiem vai miesas bojājumiem, kas radušies negadījumos, kuri notikuši dalībvalstī, kas nav cietušās personas dzīvesvietas dalībvalsts, un ko radījusi tādu transportlīdzekļu lietošana, kuri ir apdrošināti un parasti atrodas dalībvalstī.

[..]

2. Šīs direktīvas 4. un 6. pantu attiecina tikai uz negadījumiem, kas izraisīti, lietojot transportlīdzekli:

a) kas apdrošināts dalībvalstī, kura nav cietušās personas mītneszeme, un

b) parasti atrodas dalībvalstī, kura nav cietušās personas mītneszeme.

[..]"

5 Direktīvas 2000/26 4. pantā ar nosaukumu "Atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvji" ir paredzēts:

"[..]

6. Dalībvalstis, nosakot attiecīgus efektīvus un sistemātiskus finansiālus vai līdzvērtīgus administratīvus sodus, trijos mēnešos pēc dienas, kad cietusī persona ir iesniegusi kompensācijas prasību vai nu tieši tās personas, kura ir izraisījusi negadījumu, apdrošināšanas sabiedrībai, vai tās atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvim, paredz pienākumu

a) tās personas, kura ir izraisījusi negadījumu, apdrošināšanas sabiedrībai vai tās atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvim piedāvāt pamatotu kompensāciju gadījumos, kad atbildība nav apstrīdama un ciestie zaudējumi ir noteikti, vai

b) apdrošināšanas sabiedrībai, kam kompensācijas prasība adresēta, vai atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvim sniegt pamatotu atbildi par prasības punktiem, ja atbildību noraida vai tā nav bijusi skaidri noteikta, vai ciestie zaudējumi nav pilnībā noteikti.

Dalībvalstis pieņem noteikumus, lai nodrošinātu, ka tad, ja piedāvājums nav sniegts trijos mēnešos, jāmaksā procenti par kompensācijas apjomu, ko cietušai personai piedāvājusi apdrošināšanas sabiedrība vai piespriedusi tiesa.

[..]"

6 Direktīvas 2000/26 10. panta ar nosaukumu "Īstenošana" 4. punktā ir precizēts:

"Dalībvalstīs saskaņā ar Līgumu var palikt spēkā vai stāties spēkā noteikumi, kas cietušai personai ir labvēlīgāki nekā šīs direktīvas izpildei vajadzīgie noteikumi."

Valsts tiesiskais regulējums

7 1994. gada 19. augusta Likuma par mehānisko transportlīdzekļu lietošanas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu (*Kraftfahrzeug-Haftpflichtversicherungsgesetz*,

BGBl., 651/1994, grozītajā un *BGBl. I*, 11/2002 publicētajā redakcijā, turpmāk tekstā — "*KHVG*") 29.a pantā ir paredzēts:

"1) Apdrošinātāja vai tā atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvja, ko ieceļ atbilstoši 12.a pantam [Likumā par apdrošināšanas uzraudzību (*Versicherungsaufsichtsgesetz*)], pienākums ir trīs mēnešu laikā pēc tam, kad cietusī persona paziņojusi par apdrošināšanas gadījumu, piedāvāt tai kompensāciju, ja tas nav apstrīdēts ne pēc būtības, ne arī saskaņā ar tā summu.

2) Ja apdrošinātājs vai tā atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvis apstrīd savu pienākumu kompensēt vai ja 1. punktā noteiktā termiņā vēl nav pabeigta nepieciešamā izmeklēšana, lai konstatētu pienākumu maksāt kompensāciju, tam ir jāiesniedz rakstveida pamatojums, ko nosūta cietušajai personai 1. punktā noteiktajā termiņā.

[..]

4) Ja apdrošinātājs vai atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvis nepilda savus pienākumus saskaņā 1. un 2. punktu, cietušajai personai ir tiesības saņemt likumā paredzētos nokavējuma procentus vismaz par laika posmu no 1. punktā minētā termiņa beigām."

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

8 2004. gada 3. februārī Insbrukas pilsētā notika ceļu satiksmes negadījums, kurā bija iesaistīti divi Austrijā reģistrēti transportlīdzekļi. Prasītāja saremontēja viena transportlīdzekļa īpašnieka transportlīdzekli un pārņēma tā prasījuma tiesības pret atbildētāju. Atbildētāja ir apdrošināšanas uzņēmums ar juridisko adresi Vīnē.

9 Ar prasītājas pārstāvja 2004. gada 19. februāra vēstuli atbildētājai tika pieprasīts līdz 2004. gada 2. martam samaksāt dažādas summas, proti, EUR 2206,39 remonta izmaksas, EUR 156 ekspertīzes izmaksas, EUR 36 ar satiksmes negadījumu saistītās izmaksas, kā arī prasītājas pārstāvības izmaksas.

10 Tā kā atbildētāja neatbildēja tai noteiktajā termiņā, *Bezirksgericht Innsbruck* [Insbrukas rajona tiesa] 2004. gada 19. martā, pamatojoties uz prasītājas prasības pieteikumu, izdeva izpildrakstu samaksāt summu EUR 2407,39 apmērā, tai pieskaitot procentus 5,5 %, sākot no 2004. gada 2. marta. Šis izpildraksts 2004. gada 23. martā tika paziņots atbildētajai, kura tomēr dažas dienas iepriekš bija pārskaitījusi visu pamata summu prasītājas pārstāvim, kam šī summa tika ieskaitīta 2004. gada 24. martā.

11 Tā kā atbildētāja samaksāja pamata summu, tad prasība *Bezirksgericht Innsbruck* tika uzturēta tikai par tiesāšanās izdevumu samaksu. Šī tiesa ar 2004. gada 18. jūnija lēmumu nolēma, ka atbildētājai jāmaksā tiesāšanās izdevumi EUR 531,01 apmērā

tādēļ, ka civilās atbildības apdrošināšanas apdrošinātāju rīcībā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir saprātīgs termiņš 10–14 kalendārās dienas, lai izskatītu atlīdzības prasību, kurā prasītāja varēja cerēt saņemt kompensāciju no apdrošināšanas uzņēmuma gadījumā, kad lieta tiek izskatīta parastajā kārtībā. Izņēmumu, uz ko norāda atbildētāja, proti, ka tai atbilstoši *KHVG* 29.a panta 1. punktam bija trīs mēnešu termiņš atlīdzības prasības izskatīšanai, šī tiesa noraidīja.

12 Atbildētāja iesniedza prasību *Landesgericht Innsbruck* [Insbrukas apgabaltiesa]. Tā lūdza grozīt *Bezirksgericht Innsbruck* lēmumu tādējādi, ka prasītājai tiek piespriests segt tiesāšanās izdevumus EUR 404,02 apmērā. Pakārtoti tā lūdz minēto lēmumu atcelt.

13 Iesniedzējtiesa paskaidro, ka 41. un turpmākie Civilprocesa kodeksa (*Zivilprozessordnung*, turpmāk tekstā — "*ZPO*") panti galvenokārt nosaka uzvarētāja principu — tiesāšanās izdevumi ir jāsedz tam lietas dalībniekam, kura prasījumi ir noraidīti par labu otram lietas dalībniekam, kura prasījumi tika apmierināti. Tomēr atbilstoši *ZPO* 45. pantam prasītājam, pat ja lūgums ir pamatots, ir jāuzņemas segt atbildētājas tiesāšanās izdevumus, ja atbildētājas rīcība nav bijusi pamatā celtajai prasībai un ja tas uzreiz ir atzinis lūgumā ietvertās pretenzijas.

14 Pēc iesniedzējtiesas domām, ja būtu pareizs atbildētājas apgalvojums, ka tai atbilstoši Direktīvas 2000/26 4. panta 6. punktam jebkurā gadījumā ir trīs mēnešu termiņš, tad prasītājai saskaņā ar *ZPO* 45. pantu būtu jāsedz tiesāšanās izdevumi. Savukārt, ja priekšroka tiktu dota prasītājas uzskatam, ka iepriekš minētais šīs direktīvas

noteikums ir jāinterpretē tādējādi, ka cietušais var atprasīt parādu agrāk un noteikt apdrošināšanas uzņēmumam saprātīgu termiņu, īsāku par trīs mēnešiem, tad jāuzskata, ka atbildētāja ir veicinājusi pamatā celto prasību un tādēļ tai ir jāsedz tiesāšanās izdevumi.

15 Šajos apstākļos *Landesgericht Innsbruck* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

"Vai [..] Direktīvas 2000/26 [..] 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pat gadījumā, kad nav grūtību konstatēt faktiskos un tiesiskos apstākļus, apdrošināšanas sabiedrībai, kas saņēmusi kompensācijas prasību, ir trīs mēnešu izskatīšanas termiņš; vai tas ir jāinterpretē tikai kā atmaksas termiņa noteikums, kas neliedz agrāk iesniegt prasību pret apdrošināšanas sabiedrību pēc "saprātīga" samaksas termiņa, kas var būt arī īsāks par trīs mēnešiem, noteikšanas?"

Par prejudiciālo jautājumu

16 Uzskatot, ka atbilde uz uzdoto jautājumu nerada saprātīgas šaubas, Tiesa atbilstoši Reglamenta 104. panta 3. punkta otrai daļai informēja iesniedzējtiesu, ka Tiesa piedāvā par to lemt, izdodot motivētu rīkojumu, un aicināja ieinteresētās personas, kas minētas Eiropas Kopienu Tiesas Statūtu 23. pantā, sniegt savus iespējamos apsvērumus.

17 Ieinteresētās personas apsvērumus neiesniedza.

18 Vispirms Austrijas valdība uzdeva jautājumu par Tiesas kompetenci atbildēt uz uzdoto jautājumu. Direktīva 2000/26 atbilstoši tās 1. panta 1. punktam tiek piemērota attiecībā uz visiem zaudējumiem, kas radušies ceļu satiksmes negadījumos dalībvalstī, kas nav cietušās personas dzīvesvieta. Tomēr faktiskie apstākļi pamata lietā attiecas tikai uz Austriju.

19 Šajā sakarā ir jānorāda — kā izriet arī no lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu —, ka Austrijas likumdevējs, transponējot Direktīvu 2000/26 valsts tiesībās, nolēma piemērot vienādu attieksmi gan valsts iekšējām situācijām, gan situācijām, uz kurām attiecas direktīva.

20 Tomēr Tiesa vairākas reizes ir atzinusi savu kompetenci lemt par prejudiciāliem jautājumiem, kas attiecas uz Kopienu tiesību normām situācijās, kad pamata prāvas fakti ir ārpus Kopienu tiesību piemērošanas jomas, bet kad šīs tiesību normas ir piemērojamas saskaņā ar valsts tiesībām (it īpaši skat. 2005. gada 17. marta spriedumu lietā C-170/03 *Feron*, Krājums, I-2299. lpp., 11. punkts un tajā minētā judikatūra).

21 Tādējādi uz uzdoto jautājumu ir jāatbild.

22 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Direktīvas 2000/26 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesību normu, ar ko cietušajai personai atļauj iesniegt prasību pret apdrošināšanas uzņēmumu pēc tam, kad ir noteikts saprātīgs samaksas termiņš, kas ir īsāks par minētajā noteikumā paredzētajiem trīs mēnešiem.

23 Atbildētāja uzskata, ka uz uzdoto jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, lai gan prasītājai, Austrijas un Vācijas valdībai, kā arī Eiropas Kopienu Komisijai ir pretējs viedoklis.

24 Šajā sakarā ir jāatzīst, ka Direktīvas 2000/26 4. panta 6. punkta mērķis ir nevis — kā apgalvo atbildētāja — noteikt apdrošinātājam saprātīgu termiņu atlīdzības prasības izskatīšanai, bet — kā izriet no šīs pašas direktīvas astoņpadsmitā apsvēruma — garantēt cietušajai personai īpašās tiesības, lai prasība tiktu nokārtota nekavējoties.

25 Kā izriet arī no tās astotā apsvēruma, minētais mērķis sakrīt ar mērķi aizsargāt cietušās personas, kam pamatu lika jau ar Direktīvu 2000/26 papildinātās direktīvas, proti, Padomes 1972. gada 24. aprīļa Direktīva 72/166/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu un attiecībā uz kontroli saistībā ar pienākumu apdrošināt šādu atbildību (OV L 103, 1. lpp.), Padomes 1983. gada 30. decembra Otrā direktīva 84/5/EEK (OV 1984, L 8, 17. lpp.) un Padomes 1990. gada 14. maija Trešā direktīva 90/232/EEK (OV L 129, 33. lpp.), kas abas ir par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu (šajā sakarā skat. 1996. gada 28. marta

spriedumu lietā C-129/94 *Ruiz Bernáldez, Recueil*, I-1829. lpp., 18. punkts, un 2005. gada 30. jūnija spriedumu lietā C-537/03 *Candolin* Komisija, Krājums, I-5745. lpp., 18. punkts).

26 Tomēr šādam cietušās personas aizsardzības mērķim būtu pretrunā Direktīvas 2000/26 4. panta 6. punktā paredzētā trīs mēnešu termiņa interpretācija tādā veidā, ka šai personai pat gadījumā, kad nav grūtību konstatēt faktiskos un tiesiskos apstākļus, nebūtu iespējas prasīt no apdrošinātāja panākt prasības nokārtošanu pirms minētā termiņa beigām.

27 Turklāt tāda interpretācija, saskaņā ar kuru Direktīvas 2000/26 4. panta 6. punkts ir pretrunā valsts tiesību normai, ar ko cietušajai personai atļauj pieprasīt samaksu saprātīgā termiņā — īsākā par iepriekš minētajiem trīs mēnešiem —, ir pretēja šīs pašas Direktīvas 10. panta 4. punktam, kurā ir paredzēts, ka dalībvalstīs saskaņā ar EKL var palikt spēkā vai stāties spēkā cietušai personai labvēlīgāki noteikumi nekā Direktīvas 2000/26 izpildei vajadzīgie noteikumi.

28 Šajos apstākļos uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2000/26 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesību normu, ar ko cietušajai personai atļauj iesniegt prasību pret apdrošināšanas uzņēmumu pēc saprātīga samaksas termiņa, kurš ir īsāks par minētajā noteikumā paredzētajiem trīs mēnešiem, iepriekšējas noteikšanas.

Par tiesāšanās izdevumiem

29 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi,

kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, izņemot minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumus, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) izdod rīkojumu:

4. panta 6. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. maija Direktīvā 2000/26/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu lietošanas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, ar kuru tiek grozītas Padomes Direktīvas 73/239/EEK un 88/357/EEK (Ceturtā direktīva par mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanu) ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesību normu, ar ko cietušajai personai atļauj iesniegt prasību pret apdrošināšanas uzņēmumu pēc saprātīga samaksas termiņa, kurš ir īsāks par minētajā noteikumā paredzētajiem trīs mēnešiem, iepriekšējas noteikšanas.

[Paraksti]